

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥चतुर्थः प्रश्नः॥

॥तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः॥

बृहस्पतिरकामयत् श्रन्मे देवा दधीरन्गच्छेयं पुरोधामिति स
एतं चतुर्विंशतिरात्रमपश्यत्तमाहरत्तेनायजत् ततो वै तस्मै श्रद्धेवा
अदधतागच्छत्पुरोधां य एवं विद्वांसश्चतुर्विंशतिरात्रमासते
श्रद्धेभ्यो मनुष्या दधते गच्छन्ति पुरोधां ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहा
भवन्तीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुः (१)

इमानेव लोकानभ्यारोहन्त्यभिपूर्वं त्र्यहा भवन्त्यभिपूर्वमेव
सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्त्यसत्रं वा एतद्यदच्छन्दोमं यच्छन्दोमा
भवन्ति तेन सत्रं देवता एव पृष्ठैरव रुन्धते पशूच्छन्दोमैरोजो वै
वीर्यं पृष्ठानि पशवश्छन्दोमा ओजस्येव वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति
बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव (२)

यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी
स्रुती ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं यन्ति चतुर्विंशतिरात्रो भवति
चतुर्विंशतिरर्धमासाः संवत्सरः संवत्सरः सुवर्गो लोकः संवत्सर
एव सुवर्गे लोके प्रति तिष्ठन्त्यथो चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री
गायत्री ब्रह्मवर्चसङ्गायत्रियैव ब्रह्मवर्चसमव रुन्धतेऽतिरात्रावभितो
भवतो ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै॥ (३)

यथा वै मनुष्या एव देवा अग्रं आसन्तेऽकामयन्तावर्तिम्पाप्मानं
 दैवीं स॒सदं गच्छे॑मेति॒ त ए॒तं च॑तुर्विंशतिरात्रमपश्यन्तमाहरन्तेना
 ततो॒ वै तेऽव॑र्तिम्पाप्मानंमृत्युमपहत्य दैवीं स॒सदम॑गच्छन्
 य ए॒वं वि॒द्वांस॑श्चतुर्विंशतिरात्रमासतेऽवर्तिमेव पाप्मानमपहत्य
 श्रियं गच्छन्ति श्रीरहि मनुष्यस्य (४)

दैवीं स॒सज्ज्योति॑रतिरात्रो भवति सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै
 पृथ्यः षड॒हो भ॑वति षड्वा ऋतवः संवत्सरस्तम्मासा
 अर्धमासा ऋतवः प्रविश्य दैवीं स॒सदम॑गच्छन् य ए॒वं
 वि॒द्वांस॑श्चतुर्विंशतिरात्रमासते संवत्सरेव प्रविश्य वस्यसीं
 स॒सदं गच्छ॑न्ति त्रयस्त्रयस्त्रिंशा अवस्ताद्भवन्ति त्रयस्त्रयस्त्रिंशाः
 परस्तात्रयस्त्रिंशैरेवोभयतोऽवर्तिम्पाप्मानमपहत्य दैवीं
 स॒सद॑ममध्यतः (५)

गच्छन्ति पृष्ठानि हि दैवीं स॒सज्जामि॑ वा ए॒तत्कु॑र्वन्ति
 यत्रयस्त्रयस्त्रिंशा अन्वश्चो मध्येऽनिरुक्तो भवति तेनाजाम्यूर्ध्वानि
 पृष्ठानि भवन्त्यूर्ध्वाश्छन्दोमा उभाभ्यां रूपाभ्यां सुवर्गं लोकं
 यन्त्यसत्रं वा ए॒तद्य॑दछन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं देवता
 ए॒व पृ॒ष्ठैर॑व रुन्धते प॒शूञ्छ॑न्दोमैरोजो वै वीर्यं पृष्ठानि प॒शवः॑ (६)

छन्दोमा ओजस्येव वीर्यं प॒शुषु॑ प्रति तिष्ठन्ति त्रयस्त्रयस्त्रिंशा
 अ॒वस्ता॑द्भवन्ति त्रयस्त्रयस्त्रिंशाः प॒रस्ता॑न्मध्ये पृष्ठान्युरो वै

त्रयस्त्रिंश आत्मा पृष्ठान्यात्मन एव तद्यजमानाः शर्म नहन्ते-
 ऽनात्यै बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव
 यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी स्मृती
 ताभ्यामेव (७)

सुवर्गं लोकं यन्ति पराञ्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति
 ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ्महो भवति प्रत्यवरूढ्या अथो
 प्रतिष्ठित्या उभयोर्लोकयोर्ऋद्धोत्तिष्ठन्ति त्रिवृतोऽधि त्रिवृतमुप
 यन्ति स्तोमानां सम्पत्त्यै प्रभवाय ज्योतिरग्निष्टोमो भवत्ययं
 वाव स क्षयोऽस्मादेव तेन क्षयान्न यन्ति चतुर्विंशतिरात्रो भवति
 चतुर्विंशतिरर्धमासाः संवत्सरः संवत्सरः सुवर्गो लोकः संवत्सर
 एव सुवर्गे लोके प्रति तिष्ठन्त्यथो चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री
 गायत्री ब्रह्मवर्चसङ्गायत्रियैव ब्रह्मवर्चसमव रुन्धतेऽतिरात्रावभितो
 भवतो ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै॥ (८)

मुन्यस्य मध्यतः पशवस्ताभ्यामेव संवत्सरश्चतुर्विंशतिश्च॥ [२]

ऋक्षा वा इयमलोमकासीत्साकामयतौषधीभिर्वनस्पतिभिः प्र
 जायेयेति सैतास्त्रिंशतं रात्रीरपश्यत्ततो वा इयमौषधीभिर्वनस्पतिभिः
 प्राजायत ये प्रजाकामाः पशुकामाः स्युस्त एता आसीरन्मैव
 जायन्ते प्रजयां पशुभिरियं वा अक्षुध्यत्सैतां विराजमपश्यत्तामात्मन्धि

वनस्पतीन्प्रजां पशून्तेनावर्धत सा जेमानम्महिमानमगच्छद्य
 एवं विद्वांस एता आसते विराजमेवात्मन्धित्वाऽन्नाद्यमव रुन्धते

वर्धन्ते प्रजयां पशुभिर्जमानम्महिमानं गच्छन्ति ज्योतिरतिरात्रो
भवति सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै पृथ्व्यः षडहो भवति षड्वा ऋतवः
षट्पृष्ठानि पृष्ठैरेवतूनन्वारोहन्त्यृतुभिः संवत्सरन्ते संवत्सर एव (१०)

प्रति तिष्ठन्ति त्रयस्त्रिंशत्त्रयस्त्रिंशमुप यन्ति यज्ञस्य
सन्तत्या अथो प्रजापतिर्वै त्रयस्त्रिंशः प्रजापतिमेवा रभन्ते
प्रतिष्ठित्यै त्रिणवो भवति विजित्या एकविंशो भवति प्रतिष्ठित्या
अथो रुचमेवात्मन्दधते त्रिवृदग्निष्टुद्धवति पाप्मानमेव तेन
निर्दहन्तेऽथो तेजो वै त्रिवृत्तेज एवात्मन्दधते पञ्चदश इन्द्रस्तोमो
भवतीन्द्रियमेवाव (११)

रुन्धते सप्तदशो भवत्यन्नाद्यस्यावरुद्धा अथो प्रैव तेन जायन्त
एकविंशो भवति प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवात्मन्दधते चतुर्विंशो
भवति चतुर्विंशतिरर्धमासाः संवत्सरः संवत्सरः सुवर्गो लोकः
संवत्सर एव सुवर्गे लोके प्रति तिष्ठन्त्यथो एष वै विषूवान् विषूवन्तो
भवन्ति य एवं विद्वांस एता आसते चतुर्विंशत्पृष्ठान्युप यन्ति
संवत्सर एव प्रतिष्ठाय (१२)

देवता अभ्यारोहन्ति त्रयस्त्रिंशत्त्रयस्त्रिंशमुप यन्ति
त्रयस्त्रिंशद्वै देवता देवतास्वेव प्रति तिष्ठन्ति त्रिणवो भवतीमे वै
लोकास्त्रिणव एष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठन्ति द्वावेकविंशौ भवतः
प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवात्मन्दधते बहवः षोडशिनो भवन्ति
तस्माद्बहवः प्रजासु वृषाणो यदेते स्तोमा व्यतिषक्ता भवन्ति

तस्मादियमोषधीभिर्वनस्पतिभिर्व्यतिषक्ता (१३)

व्यतिषज्यन्ते प्रजयां पशुभिर्य एवं विद्वांस एता आसते-
ऽक्लृप्ता वा एते सुवर्गं लोकं यन्त्युच्चावचान् हि स्तोमानुपयन्ति
यदेत ऊर्ध्वाः क्लृप्ताः स्तोमा भवन्ति क्लृप्ता एव सुवर्गं लोकं
यन्त्युभयोरेभ्यो लोकयोः कल्पते त्रिंशदेतास्त्रिंशदक्षरा विराडन्न
विराड्विराजैवान्नाद्यमव रुन्धतेऽतिरात्रावभितो भवतोऽन्नाद्यस्य
परिगृहीत्यै॥ (१४)

ओषधीः संवत्सर एवाव प्रतिष्ठाय व्यतिषक्तैकान्नपञ्चाशच्च॥ [३]

प्रजापतिः सुवर्गं लोकमेतं देवा येनयेन छन्दसानु
प्रायुञ्जत तेन नाप्नुवन्त एता द्वात्रिंशत् रात्रौरपश्यन्
द्वात्रिंशदक्षरानुष्टुगानुष्टुभः प्रजापतिः स्वेनैव छन्दसा प्रजा-
पतिमात्वाभ्यारुह्य सुवर्गं लोकमायन् य एवं विद्वांस एता
आसन्ते द्वात्रिंशदेता द्वात्रिंशदक्षरानुष्टुगानुष्टुभः प्रजापतिः
स्वेनैव छन्दसा प्रजापतिमात्वा श्रियं गच्छन्ति (१५)

श्रीरहि मनुष्यस्य सुवर्गो लोको द्वात्रिंशदेता द्वात्रिंशदक्षरानुष्टु
वाचमाप्नुवन्ति सर्वे वाचो वदितारो भवन्ति सर्वे हि
श्रियं गच्छन्ति ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहा भवन्तीयं वाव
ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्त्यभिपूर्वं
त्र्यहा भवन्त्यभिपूर्वमेव सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति बृहद्रथन्तराभ्यां

यन्ति (१६)

इयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव
प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी स्मृती ताभ्यामेव सुवर्गं
लोकं यन्ति पराञ्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये
पराचस्त्र्यहानुपयन्ति प्रत्यङ्महो भवति प्रत्यवरूढ्या अथो
प्रतिष्ठित्या उभयोर्लोकयोर्ऋद्धोत्तिष्ठन्ति द्वात्रिंशदेतास्तासां
यास्त्रिंशत्त्रिंशदक्षरा विराडन्नं विराड्विराजैवान्नाद्यमव रुन्धते
ये द्वे अहोरात्रे एव ते उभाभ्यां रूपाभ्यां सुवर्गं लोकं
यन्त्यतिरात्रावभितो भवतः परिगृहीत्यै॥ (१७)

गच्छन्ति यन्ति त्रिंशदक्षरा द्वाविंशतिश्च॥ [४]

द्वे वाव देवसूत्रे द्वादशाहश्चैव त्रयस्त्रिंशदहश्च य एवं
विद्वांसंस्त्रयस्त्रिंशदहमासंते साक्षादेव देवता अभ्यारोहन्ति
यथा खलु वै श्रेयानभ्यारूढः कामयते तथा करोति
यद्यवविध्यति पापीयान्भवति यदि नावविध्यति सदृङ्घ्य
एवं विद्वांसंस्त्रयस्त्रिंशदहमासंते वि पाप्मना भ्रातृव्येणा
वर्तन्तेऽहर्भाजो वा एता देवा अग्र आहरन् (१८)

अहरेकोऽभजताहरेकस्ताभिर्वै ते प्रबाहुगार्ध्वन् य एवं
विद्वांसंस्त्रयस्त्रिंशदहमासंते सर्व एव प्रबाहुगृध्वन्ति सर्वे
ग्रामणीयं प्राप्नुवन्ति पश्चाहा भवन्ति पश्च वा ऋतवः संवत्सर

ऋतुष्वेव संवत्सरे प्रति तिष्ठन्त्यथो पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तौ
यज्ञ यज्ञमेवाव रुन्धते त्रीण्यांश्चिनानि भवन्ति त्रय इमे लोका
एषु (१९)

एव लोकेषु प्रति तिष्ठन्त्यथो त्रीणि वै यज्ञस्यैन्द्रियाणि
तान्येवाव रुन्धते विश्वजिद्धवत्यन्नाद्यस्यावरुद्धौ सर्वपृष्ठो भवति
सर्वस्याभिजित्यै वाग्वै द्वादशाहो यत्पुरस्ताद्द्वादशाहमुपेयुरनांतां
वाचमुपेयुरुपदासुकैषां वाख्यादुपरिष्ठाद्द्वादशाहमुप यन्त्याप्तामेव
वाचमुप यन्ति तस्मादुपरिष्ठाद्वाचा वदामोऽवान्तरम् (२०)

वै दशरात्रेण प्रजापतिः प्रजा असृजत् यदशरात्रो
भवति प्रजा एव तद्यजमानाः सृजन्त एतां ह वा
उदङ्कः शौल्बायनः सत्रस्यर्द्धिमुवाच यदशरात्रो यदशरात्रो
भवति सत्रस्यर्द्धा अथो यदेव पूर्वेष्वहःसु विलोम क्रियते
तस्यैवैषा शान्तिर्द्विनीका वा एता रात्रयो यजमाना
विश्वजिह्वसहातिरात्रेण पूर्वाः षोडश सहातिरात्रेणोत्तराः षोडश
य एवं विद्वांसस्त्रयस्त्रिंशदहमासंत ऐषां द्विनीका प्रजा
जायतेऽतिरात्रावभितौ भवतः परिगृहीत्यै॥ (२१)

अहरत्रेष्वांतरं षोडश सह सप्तदश च॥ [५]

आदित्या अकामयन्त सुवर्गं लोकमियामेति ते
सुवर्गं लोकं न प्राजानन्त सुवर्गं लोकमायन्त एतां

षट्त्रिंशद्वात्रमपश्यन्तमाहरन्तेनायजन्त ततो वै ते सुवर्गं
लोकम्प्राजानन्त्सुवर्गं लोकमायन् य एवं विद्वांसः
षट्त्रिंशद्वात्रमासते सुवर्गमेव लोकम्प्राजानन्ति सुवर्गं लोकं यन्ति
ज्योतिरतिरात्रः (२२)

भवति ज्योतिरेव पुरस्ताद्वधते सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै
षड्हा भवन्ति षड्वा ऋतव ऋतुष्वेव प्रति तिष्ठन्ति चत्वारो
भवन्ति चतस्रो दिशो दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठन्त्यसत्रं वा एतद्यदच्छन्दोमं
यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं देवता एव पृष्ठैरव रुन्धते
पशूच्छन्दोमैरोजो वै वीर्यं पृष्ठानि पशवश्छन्दोमा ओजस्येव (२३)

वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति षट्त्रिंशद्वात्रो भवति षट्त्रिंशदक्षरा
बृहती बारहताः पशवो बृहत्यैव पशूनव रुन्धते बृहती
छन्दसाः स्वाराज्यमाश्नुताश्नुवते स्वाराज्यं य एवं विद्वांसः
षट्त्रिंशद्वात्रमासते सुवर्गमेव लोकं यन्त्यतिरात्रावभितो भवतः
सुवर्गस्य लोकस्य परिगृहीत्यै॥ (२४)

अतिरात्र ओजस्येव षट्त्रिंशच्च॥ [६]

वसिष्ठो हतपुत्रोऽकामयत विन्देयं प्रजामभि सौदासान्भवेयमिति
स एतमेकस्मान्नपञ्चाशमपश्यत्तमाहरन्तेनायजत् ततो वै सोऽविन्दत
प्रजामभि सौदासान्भवद्य एवं विद्वांसः एकस्मान्नपञ्चाशमासते
विन्दन्ते प्रजामभि भ्रातृव्याभवन्ति त्रयस्त्रिवृतोऽग्निष्टोमा भवन्ति

वज्रस्यैव मुखं सः श्यन्ति दशं पञ्चदशा भवन्ति पञ्चदशो
वज्रः (२५)

वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः प्र हरन्ति षोडशिमदशममहर्भवति
वज्रं एव वीर्यं दधति द्वादशं सप्तदशा भवन्त्यन्नाद्यस्यावरुद्धा
अथो प्रैव तैर्जायन्ते पृष्ठ्यः षडहो भवति षड्वा ऋतवः षट्पृष्ठानि
पृष्ठैरेवतूनन्वारोहन्त्यृतुभिः संवत्सरन्ते संवत्सर एव प्रतिं तिष्ठन्ति
द्वादशैकविंशा भवन्ति प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवात्मन् (२६)

दधते बहवः षोडशिनो भवन्ति विजित्यै षडांश्चिनानि भवन्ति
षड्वा ऋतवः ऋतुष्वेव प्रतिं तिष्ठन्त्यूनातिरिक्ता वा एता रात्रय
ऊनास्तद्यदेकस्यै न पञ्चाशदतिरिक्तास्तद्यद्भूयसीरष्टाचत्वारिंशत
ऊनाच्च खलु वा अतिरिक्ताच्च प्रजापतिः प्राजायत ये
प्रजाकामाः पशुकामाः स्युस्त एता आसीरन्त्रैव जायन्ते
प्रजया पशुभिर्वैराजो वा एष यज्ञो यदेकस्मान्नपञ्चाशो य
एवं विद्वांसः एकस्मान्नपञ्चाशमासते विराजमेव गच्छन्त्यन्नादा
भवन्त्यतिरात्रावभितो भवतोऽन्नाद्यस्य परिगृहीत्यै॥ (२७)

वज्रं आत्मन्प्रजया द्वाविंशतिश्च॥ [७]

संवत्सराय दीक्षिष्यमाणा एकाष्टकायां दीक्षेरन्नेषा वै
संवत्सरस्य पत्नी यदेकाष्टकैतस्यां वा एष एताः रात्रिं वसति
साक्षादेव संवत्सरमारभ्य दीक्षन्त आर्तं वा एते संवत्सरस्याभि

दीक्षन्ते॒ य ए॑काष्ट॒कायां॑ दीक्षन्ते॒ऽन्त॑नामानावृ॒तू भ॑वतो॒ व्य॑स्तं॒ वा
ए॒ते सं॑व॒त्सर॒स्याभि॑ दीक्षन्ते॒ य ए॑काष्ट॒कायां॑ दीक्षन्ते॒ऽन्त॑नामानावृ॒तू
भ॑वतः॒ फल्गु॑नीपूर्णमा॒से दीक्षे॑र॒न्मुखं॑ वा ए॒तत् (२८)

सं॒वत्स॒रस्य॑ यत्फ॒ल्गु॒नीपूर्ण॑मा॒सो मु॑ख॒त ए॒व सं॑व॒त्सर॒मार॒भ्य
दीक्षन्ते॒ तस्यै॑कै॒व नि॒र्या य॑त्साम्मे॒ध्ये वि॒षूवा॒न्त्सम्प॑द्य॒ते
चि॒त्रापूर्ण॑मा॒से दीक्षे॑र॒न्मुखं॑ वा ए॒तत्सं॑व॒त्सर॒स्य यच्चि॑त्रापूर्णमा॒सो
मु॑ख॒त ए॒व सं॑व॒त्सर॒मार॒भ्य दीक्षन्ते॒ तस्य॑ न का च॒न नि॒र्या भ॑वति
चतु॑र॒हे पु॒रस्ता॑त्पौ॒र्णमा॒स्यै दीक्षे॑र॒न्तेषा॑मेकाष्ट॒कायां॑ क्र॒यः सम्प॑द्य॒ते
तेनै॑काष्ट॒कां न छु॑म्ब॒द्बुर्व॑न्ति॒ तेषा॑म् (२९)

पूर्व॑प॒क्षे सु॒त्या सम्प॑द्य॒ते पूर्व॑प॒क्षम्मा॑सा॒ अ॒भि सम्प॑द्यन्ते॒ ते
पूर्व॑प॒क्ष उ॒त्तिष्ठ॑न्ति॒ तानु॑त्तिष्ठ॒त ओष॑धयो॒ वन॑स्प॒तयोऽनू॑त्तिष्ठन्ति॒
तान्क॑ल्या॒णी की॒र्तिर॑नू॒त्तिष्ठ॑त्यरा॒त्सुरि॑मे यज॑माना॒ इति॑ तदनु॒ सर्वे
राधु॑वन्ति॥ (३०)

ए॒तच्छु॑म्ब॒द्बुर्व॑न्ति॒ तेषा॑ञ्चतु॒स्त्रिंशच्च॑॥ [८]

सु॒व॒र्गं वा ए॒ते लो॒कं य॑न्ति॒ ये स॒त्रमु॑प॒यन्त्य॒भीन्ध॑त
ए॒व दी॒क्षाभि॑रा॒त्मानः॑ श्र॒पय॑न्त॒ उप॑स॒द्भिर्द्वा॒भ्यां लो॒माव॑
द्यन्ति॒ द्वा॒भ्यान्त्व॑चं॒ द्वा॒भ्याम॑सृ॒द्वाभ्या॑म्मा॒सं द्वा॒भ्याम॑स्थि॒
द्वा॒भ्याम्म॑ज्जान॑मा॒त्मदक्षि॑णं॒ वै स॒त्रमा॒त्मान॑मे॒व दक्षि॑णां नी॒त्वा सु॑व॒र्गं
लो॒कं य॑न्ति॒ शि॒खाम॑नु॒ प्र व॑पन्त॒ ऋ॒द्ध्या अथो॑ र॒घीया॑सः॒ सु॒व॒र्गं

लोकमयामेति॥ (३१)

सुवर्गम्पञ्चाशत्॥ [९]

ब्रह्मवादिनो वदन्त्यतिरात्रः परमो यज्ञक्रतूनां कस्मात्तम्प्रथममुप
यन्तीत्येतद्वा अग्निष्टोमम्प्रथममुप यन्त्यथोक्थ्यमथ षोडशिनमथातिरात्र
तानालभ्य परिगृह्य सोममेवैतत्पिबन्त आसते ज्योतिष्टोमम्प्रथममुप
यन्ति ज्योतिष्टोमो वै स्तोमानाम्मुखम्मुखत एव स्तोमान्प्रयुञ्जते
ते (३२)

सऽस्तुता विराजमभि सम्पद्यन्ते द्वे चर्चावति रिच्येते एकया
गौरतिरिक्त एकयायुरूनः सुवर्गो वै लोको ज्योतिरूग्विराद्वुवर्गमेव
तेन लोकं यन्ति रथन्तरं दिवा भवति रथन्तरं नक्तमित्याहुर्ब्रह्मवादिनः
केन तदजामीति सौभरं तृतीयसवने ब्रह्मसाम्बृहत्तन्मध्यतो
दधति विधृत्यै तेनाजामि॥ (३३)

त एकात्रपञ्चाशच्च॥ [१०]

ज्योतिष्टोमम्प्रथममुप यन्त्यस्मिन्नेव तेन लोके प्रति तिष्ठन्ति
गोष्टोमं द्वितीयमुप यन्त्यन्तरिक्ष एव तेन प्रति तिष्ठन्त्यायुष्टोमं
तृतीयमुप यन्त्यमुष्मिन्नेव तेन लोके प्रति तिष्ठन्तीयं वाव
ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुर्यदेतान्थस्तोमानुपयन्त्येष्वेव तल्लोकेषु
सत्रिणः प्रतितिष्ठन्तो यन्ति ते सऽस्तुता विराजम् (३४)

अभि सम्पद्यन्ते द्वे चर्चावति रिच्येते एकया गौरतिरिक्त

एकयायु॑रूनः सु॒वर्गो॑ वै लो॒को ज्योति॑रूर्ग्विराडूर्जमे॒वाव॑ रुन्धते ते
न क्षु॒धार्ति॑मा॒र्च्छन्त्यक्षो॑धुका भवन्ति क्षु॒धस॑म्बाधा इव हि स॒त्रिणो॑-
ऽग्नि॑ष्टोमाव॒भितः॑ प्र॒धी तावु॑क्थ्या मध्ये नभ्यं तत्तदे॒तत्परि॑यद्दे॒वच॑क्रं
यदे॒तेन॑ (३५)

षड॒हेन॒ यन्ति॑ दे॒वच॑क्रमे॒व सु॒मारो॑हन्त्यरि॒ष्ट्यै ते स्व॒स्ति
सम॑श्नुवते षड॒हेन॒ यन्ति॑ षड्वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुष्वे॒व प्र॒ति
तिष्ठ॑न्त्युभयतो॑ज्योतिषा यन्त्युभयत ए॒व सु॒वर्गे लो॒के प्र॒तिति॑ष्ठन्तो
यन्ति॑ द्वौ षड॒हौ भ॑वत॒स्तानि॑ द्वाद॒शाहा॑नि सम्प॑द्यन्ते द्वाद॒शो वै
पुरु॑षो द्वे स॒क्थ्यौ द्वौ बा॒हू आ॒त्मा च॒ शिर॑श्च च॒त्वार्यङ्गा॑नि स्तनौ॑
द्वाद॒शौ (३६)

तत्पुरु॑षमनु॒ पर्या॑वर्तन्ते त्रयः षड॒हा भ॑वन्ति तान्य॒ष्टाद॒शाहा॑नि
सम्प॑द्यन्ते नवा॒न्यानि॑ नवा॒न्यानि॑ नव॒ वै पुरु॑षे प्रा॒णास्त॒त्राणा॑ननु॒
पर्या॑वर्तन्ते च॒त्वारः षड॒हा भ॑वन्ति तानि॑ चतुर्विं॒शति॑रहा॒नि
सम्प॑द्यन्ते चतुर्विं॒शति॑रर्धमा॒साः सं॒वत्स॒रस्त॒थ्सं॒वत्स॒रम॑नु॒
पर्या॑वर्तन्तेऽप्र॒तिष्ठि॑तः सं॒वत्स॒र इति॑ खलु वा आ॒हुर्व॑र्षीयान्प्रति॒ष्ठाया॑
इत्ये॒ताव॑द्वै सं॒वत्स॒रस्य॑ ब्राह्म॑णं याव॑न्मा॒सो मा॒सिमा॑स्ये॒व
प्र॒तिति॑ष्ठन्तो यन्ति॥ (३७)

विराज॑मेतेन॒ द्वाद॒शावे॒ताव॑द्वा अ॒ष्टौ च॑॥ [११]

मेष॑स्त्वा॒ पच॑तैर॒वतु॑ लोहि॑तग्रीव॒श्छागैः॑ शल्म॒लिर्वृ॑द्धा
पर्णो॑ ब्रह्म॑णा प्ल॒क्षो मे॒धेन॑ न्य॒ग्रोध॑श्चम॒सैरु॑दु॒म्बर॑ ऊ॒र्जा गा॑य॒त्री

छन्दोभिस्त्रिवृथस्तोमैरवन्तीः स्थावन्तीस्त्वावन्तु प्रियं त्वां प्रियाणां
वर्षिष्ठमाप्यानां निधीनां त्वां निधिपतिः हवामहे वसो
मम॥ (३८)

मेषः पट्विंशत्॥ [१२]

कूप्याभ्यः स्वाहा कूल्याभ्यः स्वाहा विकुर्याभ्यः स्वाहा-
ऽवृत्त्याभ्यः स्वाहा खन्याभ्यः स्वाहा हृद्याभ्यः स्वाहा सूद्याभ्यः
स्वाहा सरस्याभ्यः स्वाहा वैशन्तीभ्यः स्वाहा पल्वल्याभ्यः स्वाहा
वर्ष्याभ्यः स्वाहाऽवर्ष्याभ्यः स्वाहा ह्रादुनीभ्यः स्वाहा पृष्वाभ्यः
स्वाहा स्यन्दमानाभ्यः स्वाहा स्थावराभ्यः स्वाहा नादेयीभ्यः स्वाहा
सैन्धवीभ्यः स्वाहा समुद्रियाभ्यः स्वाहा सर्वाभ्यः स्वाहा॥ (३९)

कूप्याभ्यश्चत्वारिंशत्॥ [१३]

अद्भ्यः स्वाहा वहन्तीभ्यः स्वाहा परिवहन्तीभ्यः स्वाहा समन्तं
वहन्तीभ्यः स्वाहा शीघ्रं वहन्तीभ्यः स्वाहा शीभं वहन्तीभ्यः स्वाहोग्रं
वहन्तीभ्यः स्वाहा भीमं वहन्तीभ्यः स्वाहाऽम्भोभ्यः स्वाहा नभोभ्यः
स्वाहा महोभ्यः स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥ (४०)

अद्भ्य एकात्रिंशत्॥ [१४]

यो अर्वन्तं जिघांसति तमभ्यमीति वरुणः। पुरो मर्तः परः
श्वा। अहं च त्वं च वृत्रहन्सम्बभूव सनिभ्य आ। अरातीवा

चि॒न्द्रि॒वोऽनु॑ नौ शूर॒ म॒स॒तै भ॒द्रा इन्द्र॑स्य रा॒तयः॑। अ॒भि क्र॒त्वेन्द्र॑
भूर॒धृ॒ ज॒म॒न्न ते॑ वि॒व्यङ्ग॑हि॒मान् र॒जा र॑सि। स्वेना॒ हि वृ॒त्रं श॑वसा
ज॒घ॒न्थ न॑ शत्रु॒रन्त॑ वि॒विद॑द्युधा ते॑॥ (४१)

विविदद्वे च॥ [१५]

नमो॑ रा॒ज्ञे नमो॑ वरु॒णाय॑ नमो॑ऽश्वा॒य नमः॑ प्र॒जाप॑तये
नमो॑ऽधि॒पत॑येऽधि॒पति॑र॒स्यधि॑पतिं मा कुर्वधि॑पति॒रहं प्र॒जानां॑
भूया॑स॒म्मां धे॑हि मयि॑ धे॒ह्युपा॑कृ॒ताय॑ स्वाहाऽऽल॒ब्धाय॑ स्वाहा॑
हु॒ताय॑ स्वाहा॑॥ (४२)

नम॑ एका॒त्रिंश॑त॥ [१६]

म॒योभू॑र्वातो अ॒भि वा॑तू॒स्रा ऊ॒र्ज॑स्वती॒रोष॑धी॒रा रि॑शन्ताम्।
पी॒वंस्व॑ती॒र्जीव॑ध॒न्याः पि॑बन्त्वव॒साय॑ प॒द्वते॑ रु॒द्र मृ॒डा याः
स॒रूपा॒ वि॒रूपा॒ ए॒क॒रूपा॒ यासां॑म॒ग्निरि॑ष्ट्या॒ नामा॑नि॒ वेद॑। या
अ॒ङ्गिर॑स॒स्तप॑से॒ह च॑क्रु॒स्ताभ्यः॑ पर्ज॒न्य म॑हि शर्म॑ यच्छ। या
दे॒वेषु॑ त॒नुव॑मैर॒यन्त॑ यासां॑ सोमो॑ वि॒श्वा रू॒पाणि॑ वेद॑। ता
अ॒स्मभ्य॑म्पय॑सा॒ पि॒न्व॑मानाः प्र॒जाव॑तीरिन्द्र (४३)

गो॒ष्ठे रि॑रीहि। प्र॒जाप॑ति॒र्मह्य॑मे॒ता ररा॑णो वि॒श्वैर्दे॑वैः पि॒तृभिः॑
संवि॑दानः। शि॒वाः स॒तीरु॑प॒ नो गो॑ष्ठमाक॒स्तासां॑ व॒यं प्र॑जया॒ स र॑
संदे॑म। इ॒ह धृ॑तिः स्वाहे॒ह वि॑धृतिः स्वाहे॒ह र॑न्तिः स्वाहे॒ह र॑मतिः
स्वाहा॑ म॒हीमू॒ षु सु॒त्रामा॑णम्॥ (४४)

इन्द्राष्टात्रिंशच्च॥ [१७]

किं स्विदासीत्पूर्वचित्तिः किं स्विदासीद्बृहद्वयः।
 किं स्विदासीत्पिशङ्गिला किं स्विदासीत्पिलिप्पिला।
 द्यौरासीत्पूर्वचित्तिरश्व आसीद्बृहद्वयः। रात्रिरासीत्पिशङ्गिला विरासीत्पि
 कः स्विदेकाकी चरति क उ स्विज्जायते पुनः। किं स्विद्धिमस्य
 भेषजं किं स्विदावपनम्महत्। सूर्य एकाकी चरति (४५)

चन्द्रमा जायते पुनः। अग्निर्हिमस्य भेषजं भूमिरावपनम्महत्।
 पृच्छामि त्वा परमन्तं पृथिव्याः पृच्छामि त्वा भुवनस्य नाभिम्।
 पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः परमं
 व्योम। वेदिमाहुः परमन्तं पृथिव्या यज्ञमाहुर्भुवनस्य नाभिम्।
 सोममाहुर्वृष्णो अश्वस्य रेतो ब्रह्मैव वाचः परमं व्योम॥ (४६)

सूर्य एकाकी चरति पट्टत्वारिंशच्च॥ [१८]

अम्बे अम्बाल्यम्बिके न मा नयति कश्चन। ससस्त्यश्वकः।
 सुभगे काम्पीलवासिनि सुवर्गे लोके सं प्रोर्ण्वाथाम्। आहमजानि
 गर्भधमा त्वमजासि गर्भधम्। तौ सह चतुरः पदः सम्प्र सारयावहै।
 वृषा वा रेतोधा रेतो दधातूथ्सक्थ्योर्गृदं धैह्यज्जिमुदज्जिमन्वज। यः
 स्त्रीणां जीवभोजनो य आसाम् (४७)

बि॒ल॒धा॒वनः। प्रि॒यः स्त्री॒णाम॑पी॒च्यः। य आ॑सां कृ॒ष्णे लक्ष्म॑णि
 स॒र्दि॒गृदि॒म्प्राव॑धीत्। अम्बे अम्बाल्यम्बिके न मा य॒भति॑ कश्चन।

स॒स॒स्त्य॑श्व॒कः। ऊ॒र्ध्वा॒मे॒ना॒मुच्छ्र॑यताद्वेणुभा॒रं गि॒रावि॑व। अथा॑स्या
म॒ध्य॑मेधता॒ः शी॒ते वा॒ते पु॒नन्नि॑व। अ॒म्बे अ॒म्बा॒ल्यम्बि॑के न मां
य॒भति॑ कश्च॒न। स॒स॒स्त्य॑श्व॒कः। यद्ध॑रि॒णी यव॑मत्ति॒ न (४८)

पु॒ष्टं प॒शु म॑न्यते। शू॒द्रा यद॑र्यजा॒रा न पोषा॑य धनायति।
अ॒म्बे अ॒म्बा॒ल्यम्बि॑के न मां य॒भति॑ कश्च॒न। स॒स॒स्त्य॑श्व॒कः।
इ॒यं य॒का श॑कुन्ति॒काह॒लमि॑ति॒ सर्प॑ति। आ॒ह॑तं ग॒भे प॒सो नि
ज॑ल्गुलीति॒ धाणि॑का। अ॒म्बे अ॒म्बा॒ल्यम्बि॑के न मां य॒भति॑ कश्च॒न।
स॒स॒स्त्य॑श्व॒कः। मा॒ता च॑ ते पि॒ता च॑ तेऽग्रं वृ॒क्षस्य॑ रो॒हतः॑। (४९)

प्र सु॒ला॒मीति॑ ते पि॒ता ग॒भे मु॒ष्टिम॑त॒ः स॒यत्। द॒धि॒क्राव्णो॑
अ॒का॒रिषं॑ जि॒ष्णोर॑श्व॒स्य वा॒जिनः॑। सु॒र॒भि नो॒ मुखा॑ कर॒त्प्र ण॒
आयू॑ःषि तारिषत्। आपो॑ हि॒ष्ठा म॑यो॒भुव॑स्ता न॒ ऊ॒र्जे द॑धातन।
म॒हे रणा॑य॒ चक्ष॑से। यो वः॑ शि॒वत॑मो॒ रस॑स्तस्य॑ भाजयते॒ह नः॑।
उ॒श॒तीरि॑व मा॒तरः॑। तस्मा॒ अरं॑ ग॒माम॒ वो य॒स्य क्ष॑याय॒ जिन्व॑थ।
आपो॑ ज॒नय॑था च नः॥ (५०)

आ॒सा॒म॒त्ति न रो॑हतो जिन्व॑थ च॒त्वारि॑ च॥ [१९]

भूर्भुवः॑ सु॒र्वस॑वस्त्वाञ्जन्तु॒ गाय॑त्रेण॒ छन्द॑सा रु॒द्रास्त्वा॑ञ्जन्तु॒
त्रैष्टु॑भेन॒ छन्द॑सादि॒त्यास्त्वा॑ञ्जन्तु॒ जाग॑तेन॒ छन्द॑सा॒ यद्वातो॑ अ॒पो
अ॒गम॑दिन्द्र॒स्य त॒नुव॑ प्रि॒याम्। ए॒तः स्तो॑तरे॒तेन॑ प॒था पु॒नर॑श्व॒मा
व॑र्तयासि नः। ला॒जी (३) ज्छा॑ची (३) न॒ यशो॑ म॒मा (४)म्। य॒व्यायै॑

ग॒व्याया॑ ए॒तद्दे॒वा अ॒न्नम॑त्तै॒तदन्न॑मद्धि प्रजापते। यु॒ञ्जन्ति॑ ब्र॒ध्नम॑रु॒षं
चर॑न्तं॒ परि॑ त॒स्थुषः॑। रोच॑न्ते रोच॒ना दि॒वि। यु॒ञ्जन्त्य॑स्य॒ काम्या॑ ह॒री
विप॑क्षसा॒ रथे॑। शोणा॑ धृ॒ष्णू नृ॒वाह॑सा। के॒तुं कृ॑ण्वन्न॒केत॑वे॒ पेशो॑ म॒र्या
अपे॑शसे। समु॒षद्वि॑रजायथाः॥ (५१)

ब्र॒ध्नं पञ्च॑विंशतिश्च॥ [२०]

प्रा॒णाय॑ स्वाहा॑ व्या॒नाय॑ स्वाहा॑ऽपा॒नाय॑ स्वाहा॑ स्नाव॑भ्यः स्वाहा॑
सन्ता॑नेभ्यः स्वाहा॑ परि॑सन्ता॑नेभ्यः स्वाहा॑ पर्व॑भ्यः स्वाहा॑ स॒न्धाने॑भ्यः
स्वाहा॑ शरी॑रेभ्यः स्वाहा॑ य॒ज्ञाय॑ स्वाहा॑ दक्षि॑णाभ्यः स्वाहा॑ सुव॑र्गाय॒
स्वाहा॑ लो॒काय॑ स्वाहा॑ सर्व॑स्मै स्वाहा॑॥ (५२)

प्रा॒णाय॑ष्टाविंशतिः॥ [२१]

सि॒ताय॑ स्वाहा॑ऽसि॒ताय॑ स्वाहा॑ऽभिहि॑ताय॒ स्वाहा॑ऽन॑भिहि॒ताय॑
स्वाहा॑ यु॒क्ताय॑ स्वाहा॑ऽयु॒क्ताय॑ स्वाहा॑ सु॒युक्ताय॑ स्वाहा॑द्यु॒क्ताय॑
स्वाहा॑ विमु॑क्ताय॒ स्वाहा॑ प्रमु॑क्ताय॒ स्वाहा॑ व॒श्वते॑ स्वाहा॑ परि॒व॒श्वते॑
स्वाहा॑ सं॒व॒श्वते॑ स्वाहा॑ऽनु॒व॒श्वते॑ स्वाहा॑द्व॒श्वते॑ स्वाहा॑ य॒ते स्वाहा॑
धाव॑ते॒ स्वाहा॑ तिष्ठ॑ते॒ स्वाहा॑ सर्व॑स्मै स्वाहा॑॥ (५३)

सि॒ताय॑ष्टात्रिंशत्॥ [२२]

बृह॑स्पतिः श्रद्ध॒या वा ऋ॒क्षा वै प्र॒जाप॑तिर्येनयेन॒ द्वे वाव॑ दे॒वस॑त्रे आ॒दित्या॑ अ॒काम॑यन्त सुव॑र्गं
वसि॑ष्ठः संव॒त्सरा॑य॒ सुव॑र्गं ये स॒त्रम्ब्र॑ह्मवा॒दिनो॑ऽतिरा॒त्रो ज्योति॑ष्ठोमं मे॒षः कृ॒ष्याभ्यो॑ऽज्यो यो नमो॑ मयो॒भूः

किं स्विदम्बे भूः प्राणायं सिताय द्वाविंशतिः॥ [२३]

[बृहस्पतिः प्रतिदिष्टन्ति वै दशरात्रेण सुवर्गं यो अर्वन्तं भूस्त्रिंशत्॥53॥ बृहस्पतिः सर्वस्मै स्वाहा॥]

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>